

MOZAIKA

8

DUBEN

2020

PŘÍRODA SI
S NÁMI HRAJE

PANDEMIE!

POMOC (2)

TŘÍDÍM, TŘÍDÍŠ,
TŘÍDÍME

PŘÍRODA (6)

ŘEKNI NE!

BEZPEČNOST
NA INTERNETU
(14)

VÝROČKA 2019

V PŘÍLOZE TÉTO MOZAIKY NAJDETE POHLEDNICI
S ODKAZEM NA VÝROČNÍ ZPRÁVU PIONÝR 2019
(VÍCE NA STR. 2).

PIONÝR

PANDEMIE!

Týká se i nás

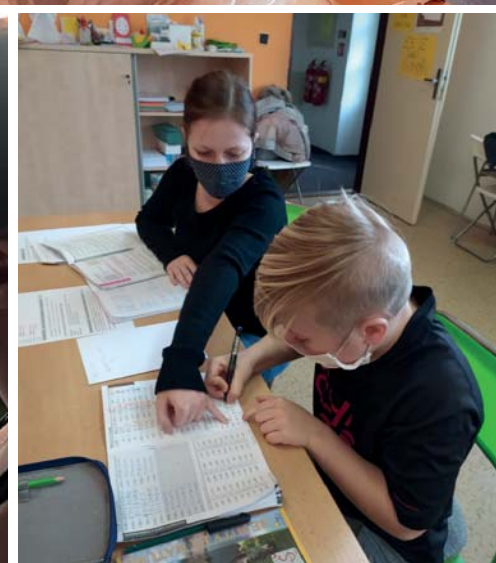
Když v prosinci probíhaly médii zprávy o epidemii v Číně, znělo to jako něco vzdáleného, co se nás tak úplně netýká. Stačilo ale pár týdnů a všechno bylo jinak. Pandemie postihla celý svět a citelně se podepsala i na činnosti Pionýra.

Každá mince má ale dvě strany. Kromě té pochmurné, kterou není třeba rozebírat, je tu i dobrá zpráva o „našich lidech“. Vlna pomoci se zvedla do výšky, ve které by šla označit spíše za tsunami. Ohromné množství lidí se zapojilo do šití roušek, pomoci seniorům, nebo třeba aspoň darovali pár korun na vybavení pro nemocnice – a pionýři rozhodně nestojí stranou.

Naše dobrovolnice i dobrovolníci po celé republice se pustili do šití a rozdávání roušek a pomáhají i jinak. Tak třeba v Holešově se pionýřští vedoucí ujali doučování dětí zdravotních sester, pečovatelek a dalších lidí, kteří prostě do práce musí, v Praze záchranářům navařili a napekli něco pořádného na zub, v Paskově roznášeli pionýři informační letáky seniorům – ale to je jen pár příkladů... Co dodat: klobouk dolů a děkujeme!

KDE JSOU AKTUÁLNÍ INFORMACE?

Sledujte webovou stránku www.pionyr.cz/epidemie. Najdete tu zprávy o aktuálních opatřeních, související odkazy, vybrané otázky a odpovědi, průběžně upravovaný přehled termínů akcí a další informace.

VÝROČKA 2019

V příloze této Mozaiky jsou předtištěné pohlednice, pomocí kterých můžete rozeslat anebo přímo předat odkaz na výroční zprávu Pionýra za rok 2019. Vychází totiž letos pouze elektronicky, takže pohlednice je její jediná fyzická část. A kdybyste pohlednic potřebovali víc, pište na pionyr@pionyr.cz, podle poptávky je budeme dotiskovat.

Výroční zprávu najdete také na pionyr.cz/vyrocka2019

HLAVU VZHŮRU!

Plánované téma této Mozaiky je příroda, do jejího obsahu i přípravy ale zasáhly události, jejichž rozsah šlo těžko předvídat.

Když jsem psal úvodní text k výroční zprávě PIONÝR 2019 (podrobněji na předchozí stránce), použil jsem tam (neprozřetelně) sousloví, že uplynulý rok byl takový příjemně běžný – naplněný pionýrskou činností. V představách jsem si rok 2020 maloval jiný – díky oslavám 30. výročí obnovení samostatné činnosti naplněný sice pionýrskou činností, ale ozvláštněný několika výjimečnými akcemi či, přesněji, nevšedně pojatými tradičními aktivitami.

Místo toho to vypadá, že do historie tento rok vstoupí jako neobyčejný, ale z úplně jiného důvodu. Pandemie koronaviru zasáhla dění u nás v republice – a v té souvislosti i činnost Pionýra – měrou nebyvalou. A vše vypadá úplně jinak, než se před několika týdny jevílo.

V úterý 10. 3. byla v ČR zakázána všechna představení a další umělecké, sportovní a náboženské akce, trhy, veletrhy a další veřejné i soukromé akce s předpokládanou účastí vyšší než 100 osob. Zakázána byla rovněž osobní přítomnost žáků a studentů na školách, na učilištích a na vysokých školách. O dva dny později byl vyhlášen nouzový stav. Postupně stále silící omezující opatření zasáhla do života všech občanů, a pochopitelně zásadně poznamenala i činnost Pionýra.

Po první vlně krizových opatření přišlo doporučení pozastavit činnost – ovšem s tím, že rozhodnutí je na PS (s ohledem na místní situaci). Po omezení volného pohybu osob byla činnost pro děti (akce, schůzky, výpravy) do odvolání zcela zastavena. Souběžně se začalo i řešit, co bude s plánovanými akcemi: Bude možné posunout termíny nebo...? Dnes již víme, že jsme museli „odpískat“ – pokus o rekord při akci Zažehneme ohně. Zrušena byla Kamínka i tolik očekávaný a zájemci o účast přeplněný RESET 2020 v Brně (více dál na této straně), další akce byly přesunuty...

Současně se ovšem zvedla vlna vzájemné podpory, jimiž pionýrky a pionýři naplňují pionýrské ideály: POMOC, PŘEKONÁNÍ, PŘÁTELSTVÍ, POZNÁNÍ... Příklad: Na symbol dnešních dnů – roušky – jsme rozdali 500 metrů piolátky, kterou ruce pionýrek (ale i pionýrů!) proměnily v roušky – ty se nosí v nemocnicích, domovech seniorů, na Českých drahách, v dopravních podnicích. Jde ale jen o špičku ledovce pionýrské pomoci.

Pro děti jsme odstartovali hru Buď Ideální, do které se mohou zapojit i z domova – a navíc je otevřená i nečlenům (více na www.budidealni.cz).

Jsmo vystaveni, jako Pionýr, i jako občané, nelehké zkoušky. Zatím jí však čelíme s hlavou vztyčenou. Za to všem nesmírně díky a vydržíme!

Pevné zdraví a nervy přeje

Martin

RESET 2020 ZRUŠEN

S lítostí oznamujeme, že RESET 2020 v Brně je zrušen. S ohledem na vývoj aktuální situace je nepravděpodobné, že v termínu na začátku června bude možné uspořádat velkou akci.

Účastnické poplatky budou vráceny v plné výši na účet odesílatele. Pionýr neutrpí velkou finanční ztrátu, naštěstí jsme měli termíny plateb záloh posunuty na co nejpозdější termíny.

Aktuálně tak vyvstává otázka, jestli se RESET bude konat v jiném termínu, například příští rok. Na tuto otázku zatím nedokážeme odpovědět, je to věcí dalšího jednání. V původním červnovém termínu si tak alespoň uspořádejte oddílové akce, pokud to situace dovolí.

Pokud máte jakékoliv otázky, obraťte se na email reset@jmpionyr.cz.

Děkujeme za pochopení a přejeme hlavně pevné zdraví.

Organizační štáb RESET 2020

A CO DALŠÍ AKCE?

Aktuální situaci – včetně průběžně upravovaného přehledu termínů pionýrských akcí – můžete sledovat na webu pionyr.cz/epidemie. S dotazy se obraťte na obvyklé kontakty: pionyr@pionyr.cz a 777 248 720.

MOZAIKA PIONÝRA – vydává Pionýr, z. s. pro svou vnitřní potřebu. | Uzávěrka tohoto čísla: 1. 3. 2020 (1. den předchozího měsíce) | Kontakty: Pionýr, Senovážná nám. 977/24, Praha 1, PSČ 116 47, tel.: 234 621 299; 777 248 720; fax: 224 215 101; e-mail: mozaika@pionyr.cz. Aktuální informace o spolku Pionýr poskytujeme též na internetu: www.pionyr.cz. | Textové příspěvky přijímáme ve formátech souborů .doc nebo .rtf, foto v dostatečném rozlišení pro tisk (300 ppi – pro použití v tisku ve velikosti 1:1). | Odpovědný redaktor: Jakub Kořínek. Grafická úprava: Tereza Trojanová. | Tisk: BOFTISK Nymburk. | Distribuce: Postservis. | V evidenci periodického tisku evidováno pod číslem MK ČR E11046, ČÍSLO ISSN 1213-4686. | Vydáno díky finanční podpoře Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Zpravodaj je neprodejný.

MOZAIKA 8/2020

Foto na titulu: Pionýrská pomoc v praxi	1
Pandemie!	2
Malá obsahová konference	4
Soutěž etapových her – rozhovor	5
Třídím, třídíš, třídíme	6
Co když se chci zapojit víc? Co je to „greenwashing“?	8
Není zvěř jako zvěř Přespání v přírodě dle práva	9
Makáme na sobě	10
Pro vedoucí Pro děti oddílů a klubů	
Pionýrská metoda – Pod modrou oblohou Rozhovor s náčelníkem SPTO	11
O environmentální výchově - rozhovor	12
Řekni ne!	14
E-bezpečí	15
Kaleidoskop	16
Největší úspěch českého dodgeballu	18
Sami o sobě	19
Buď Ideální	20

MALÁ OBSAHOVÁ KONFERENCE

Koho to vlastně dnes zajímá? Krajské konference měly v jarních měsících probírat palčivé problémy spolku. A ejhle, palčivé problémy spolku se optikou dneška zas tak palčivé nezdaří. Jsou ale hodny odsunutí?

Nemyslíme si to. Debaty na prvních dvou krajských konferencích ukazovaly, že jsme se s výběrem témat docela trefili, nikde jinde si to ale už neověříme.

Oblastní porady a krajské konference o činnosti se prostě ruší. Ne vše totiž půjde přesunout, to bychom ten podzim museli nafouknout.

Přesto se mi právě tento čas zdá pro debaty nad vybranými tématy dobrý. Všichni jsme zpomalili, společnost se zklidnila, svět okolo nás se ztišil. Máme čas na přemýšlení o věcech, které jsme dřív řešili poněkud povrchně. Pojďte s námi diskutovat o dříve (a v budoucnu určitě opět) palčivých problémech spolku. O tom, co je to životaschopný oddíl a co potřebuje pro svůj rozvoj. O vzdělávání. O motivaci a odměňování dobrovolníků. O předávání zkušeností a spolupráci napříč generacemi. O akcích a soutěžích a třeba i o Výpravách za poznáním nebo o Odborkách.

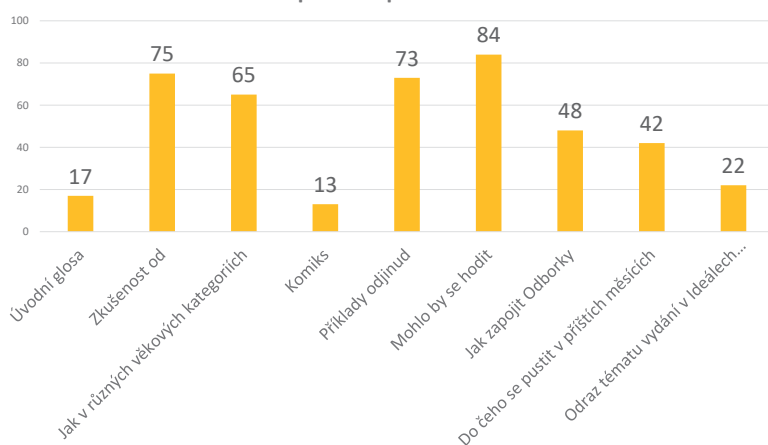
Těžko se dnes setkáme někde na společných jednáních, pojďte si s námi povídat, přit se,

navrhovat, obhajovat a naslouchat na „akce“, které jsme pro vás připravili na Přihlašovně. Nikam nepojedeme, otevřeme dveře jednotlivých „místností“ a tam budeme ve virtuálním prostředí debatovat. Jen prosím – na každém místě debatujeme o tom, co je za dveřmi k diskusi připraveno. Všichni víme, že vše souvisí se vším a jedna oblast činnosti ovlivňuje druhou, přesahuje do ní. Aby debata k něčemu byla, nemůžeme uhýbat jina. A chceme-li debatovat o tom dalším, máme najednou velkou výhodu – sami otevřeme druhé dveře a můžeme pokračovat. Doufáme, že se na Přihlašovně sejdou všechny pionýrské generace, výměna názorů tam může být mnohem bohatší, než na plánovaných krajských konferencích. Tak chytme pěkně po pionýrsku příležitost za pačesy a nenechajme Malou obsahovou konferenci v rámci jiných pandemických problémů zemřít.

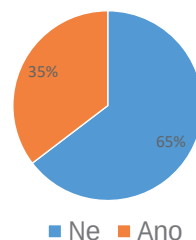
Co potřebujete? Informaci o spuštění diskusí a přístup v roli uživatele webu. Tak prosím na skupinách umožněte přístup na web i všem instruktorům, všem, kdo ho mají mít, a Horkými novinkami diskusí během dubna spustíme. Času na názorové rozepře i souznění budeme mít dost.

Darina

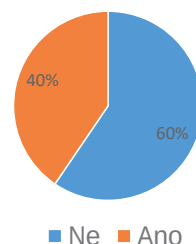
7. Které rubriky z nové části Mozaiky, určené pro vedoucí, jsou pro tebe přínosem?

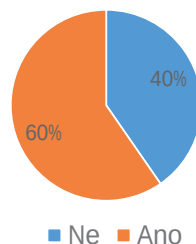
29. Využíváte pionýrská vyznamenání?

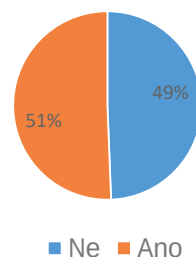
16. Funguje na některém z vašich oddílů družinový systém?

2. Používáte při vaší běžné činnosti náměty z výchovných programů Výpravy za poznáním?

37. Přivítal bys úpravu osnov pro vzdělávání Kvalifikace instruktora, který pracuje jen na letním táboře? (Nepracuje celoročně s oddílem.)

ZLEPŠOVADLO

zasáhlo v březnu pozastavení činnosti Pionýra kvůli vyhlášenému nouzovému stavu a z něj vyplývajícím opatřením.

V řádném termínu byla odevzdána první zpráva o průběhu realizace projektu.

Martin

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

DRUHÁ ŘÍŠE FANTASIE

V minulé Mozaice jsme si povídali s autorkou celotáborové hry Hraj, džungle čeká, která vyhrála v soutěži etapových her za rok 2019. Druhé místo získala hra Země fantazie od Pionýrské skupiny Švermováček – a její autorka Zuzana Pochmanová odpovídala na naše otázky tentokrát.

Můžeš říci něco o vaší etapovce, trochu ji čtenářům představit?

My jsme si řekli, že chceme vymyslet svůj vlastní fantasy svět. Vymysleli jsme zemi Fantazie. Není to úplně originální název – ok uznávám. Jak bych to shrnula jednoduše? Příběh je docela složitý. Z toho jsme se do budoucna poučili, že základní příběh nesmí být tolik složitý. Aby to děti chápaly a zároveň to chápali i vedoucí – co si budeme povídat. Na druhou stranu to byl náš první kompletně vymyšlený příběh. Bylo to o tom, že existuje země Fantazie, která se dělí na 11 říší, žije v ní mnoho klanů a různých bytostí. V době, kdy se odehrával náš příběh, vládne klan víl a nejstarší víla Amora. Vládnoucí klan žije ve městě Midd uprostřed říše. Vládnoucí klan má mimo jiné na starost hlavně péči o kouzelný posvátný kámen Lapis, který dává život celé Fantazii. Jednoho dne se mezi vílami narodilo zvláštní stvoření. Nic takového nikdy neviděly. Bylo úplně jiné než všechny ostatní. Amora vílám poradila Stvoření držet v nejpřísnější střežené části Middu – ve velké bílé budově uprostřed města, kde mimo jiné leží i kámen Lapis. Jedině tak bude pod dohledem. Jednoho dne se ale něco stane a kámen se ztratí.

Napsali jsme před táborem dětem dopis, že jsou Fantaziané a prosíme je o pomoc, aby nám pomohly najít Lapis a zachránit říši Fantazie. Takže celotáborovka je o tom, že se hledá Lapis. Cestuje se různými říšemi. Byla tam vodní, lesní, cukrátková, ohňová, ledová a další. A děti se každý den probudily v jiné říši. K tomu byla přizpůsobená výzdoba tábora. Máme na táboře terasu, která byla vždycky vyzdobená v duchu té říše. Vše je to shrnuté v dopise, který děti dostanou před táborem.

Po příjezdu na tábor jsme jim vše vysvětlili, zahráli scénku o tom, jak se všechno stalo, o tom, jak zmizel Lapis a tak. Aby se v tom líp zorientovaly a připomněl se jim obsah dopisu. Asi v půlce tábora zjistí, že všechno není úplně tak, jak to vypadá, a na konci se ukáže, že Amora, ta víla, která je povolala k pomoci, celou dobu není Amora, ale že Amora je někde zavřená a Stvoření se přeměnilo na Amoru. No a to jsem vysvětlila asi hrozně složitě.

Co zajímavého čtenář najde ve vaší etapovce, proč by po ní měl sáhnout?

No rozhodně pokud si to někdo vezme, doporučuji si zjednodušit ten příběh, z toho jsme se poučili pro další roky. Myslím si, že je to hlavně zajímavé téma. Není to Harry Potter, není to okoukané z knížky ani filmu. Je to původní vymyšlená zápletky. Takže proto. A je to takové různorodé, jsou tam víly a různé říše a to je fajn. Každý se v tom najde. Malá holčička se najde ve vílách a kluci se najdou v ohňové říši a tak.

Jak to probíhá u vás na táboře organizačně?

My neděláme to, že každý z vedoucích by měl připravený svůj den, to jsme dělali dřív. Teď každý vedoucí odevzdal plus minus čtyři hry dovnitř a čtyři hry ven. Pak jsme to poskládali tak, aby tam za sebou nebyly lístečkové hry, stanoviště, celý den běhací hry a tak. Aby to bylo různorodé. Každý člověk si vymyslí hru, v programu u sebe to máme sepsané, takže víme, čím hra je. Vedoucí pak vysvětluje tu hru dětem, stará se, aby dopadla. Co se týče denního programu, tak je to většinou na mně jako na programákově lomeno hlavasovi, prostě

abych vedla nástupy, hlídala to, že hra je připravená, a hlídala vedoucí, aby byli tam, kde mají, děti hlídala a tak. Takže občas je to docela náročný. Ale tím, že jsme skvělá banda, tak si to tak nějak všechno sedlo a myslím si, že rok od roku to funguje líp a líp.

Příběh a hry jste tedy vymýšleli v jakém pořadí?

Měli jsme nejdřív vymyšlený příběh a na to jsme šroubovali hry. Byla nějaká základní dějová linka, věděli jsme, že v půlce tábora mají děti přijít na to, že je tam něco špatně, že to není všechno úplně, jak to vypadá, takže na to byla našroubovaná hra, na začátek a na konec. Máme třeba pět hlavních bodů a ostatní hry se přizpůsobují ději.

Takže lidi nevymýšleli hry podle děje, ale pak se k tomu ději upravily?

Jo... Tak samozřejmě hra musí být napasovaná na to, aby se to tam dalo hrát, ale myslím si, že skoro každou hru napasuješ do děje, jak potřebuješ. Takže prostě ty základní zlomové body, které tam byly, tak na to se vymýšlely speciální hry. Potom se tomu ději ty ostatní přizpůsobovaly.

Co plánujete na tento rok?

Máme vymyšlený svůj vlastní detektivní příběh. Zrovna minulý víkend jsme to dávali dohromady, jak to půjde po sobě, ty hry a místa, kde se to bude hrát, a tak.

ptal se Radovan

TŘÍDÍM, TŘÍDÍŠ, TŘÍDÍME

Jsmo národ třídičů. Skoro tři čtvrtiny populace třídí pravidelně odpad, k barevným kontejnerům to máme průměrně 91 kroků a polovina z toho, co vyhodíme, se znovu využije na výrobu nového zboží nebo na výrobu tepla. Jakkoliv bychom tak třídění odpadu mohli vnímat za naprostou samozřejmost, kterou není třeba se dále zabývat, jen málokdo tuší, kam přesně jeho odpad míří nebo co všechno kromě PET láhví a novin se dá ještě vytřídit.

PROČ VLASTNĚ TŘÍDÍME ODPAD?

Hlavních důvodů, proč třídit odpad namísto jeho vhození do kontejneru na komunální odpad, je několik. Tím nejdůležitějším je úspora primárních surovin, jako jsou dřevo, ropa, uhlí, plyn, voda, dále energie, a tím ochrana životního prostředí. Díky tomu, že se odpad objeví v nádobách na třídění, máme jistotu, že projde rukama pracovníků třídící linky, kteří mu mohou dát druhý život a vytvořit z něj druhotnou surovinu. Zato taková PET láhev vhozená do černé popelnice skončí, v lepším případě, jako palivo ve spalovně a vyrobí se z ní teplo pro domácnosti, v horším případě na některé ze 178 skládek v Česku (pro zajímavost – více skládek má v EU jen Rumunsko, Bulharsko, či Chorvatsko, zdroj: iDNES.cz). Skládání je nejméně vhodným způsobem nakládání s odpadem, jelikož se z něj při tlení uvolňuje do okolí velké množství CO₂ a dalších nebezpečných látek. I proto

Spacák z PETek?

Je to překvapující, ale možná právě váš spacák, ve kterém spíte na táboře, je vyroben z vytrízených PET láhví. Stejně tak se z recyklovaného plastu vyrábí například fleecové mikiny, zahradní nábytek, plastová okna nebo dětská hřiště. Z papíru se většinou vyrábí sešity, plata na vajíčka nebo toaletní papír, ze skla nové sklo. Zajímavé, že?

se v Česku chystá novela zákona, díky které by skládání mělo být po roce 2030 minulostí.

Dalšími argumenty pro třídění odpadu je například společenský rozměr (třídění je cool) nebo rozměr finanční. Obce totiž musí za komunální odpad platit nemalé peníze (průměrně stojí obce v ČR směsný odpad 18x více než odpad vytríděný), které by mohly investovat do jiných oblastí pro lepší život. A navíc – když třídíte, eliminuje

se množství zápachu linoucích se z odpadkového koše. A to už přece stojí za to.

JAK TŘÍDIT?

Ačkoliv to působí jednoduše, třídění může být i trochu věda. Jde o to, že o odpady jednotlivých obcí se starají různé firmy a může se tak stát, že co platí v jednom městě, nemusí platit v druhém. Ale není se čeho bát. Informace jsou poměrně snadno dostupné na internetu nebo u vedení obcí, a to nejdůležitější je popsání na každém kontejneru. Základ je ale všude v Česku (a často i v Evropě) stejný: modrý kontejner je na papír, žlutý na plast, zelený na sklo barevné a bílý na sklo čiré. Někde se můžete setkat i s kontejnery hnědými na bioodpad nebo oranžovými na nápojové kartony a další.

CO DO NICH PATŘÍ A NEPATŘÍ, VIDÍTE NA OBRÁZKU.

PAPÍR

Do **modrých nádob** označených nálepkou **PAPÍR** můžete odložit: noviny, časopisy, kancelářský papír, reklamní letáky, knihy, sešity, krabice, lepenku, papírové obaly (např. sáčky).

Prosím, nevhazujte: mokré, mastné nebo jinak znečištěný papír, uhlový a voskovaný papír, použité plenky a hygienické potřeby.

SKLO

Do **zelených nádob** označených nálepkou **SKLO** můžete odložit barevné sklo: láhve od nápojů, skleněné nádoby, skleněné střepe – tabulové sklo.

Prosím, nevhazujte: keramiku, porcelán, autosklo, drátěné sklo a zrcadla.

V některých regionech se již sbírá odděleně bílé a barevné sklo.

Do bílých nádob můžete odhodit bílé (čiré sklo): láhve od nápojů, skleněné nádoby.

Prosím, nevhazujte: barevné sklo, keramiku, porcelán, autosklo, drátěné sklo a zrcadla.

PLASTY

Do **žlutých nádob** označených nálepkou **PLASTY** můžete odložit: PET láhve od nápojů (prosím, nezapomeňte je sešlápnout!), kelímky, sáčky, fólie, výrobky a obaly z plastů, polystyrén.

V některých regionech se do žlutých kontejnerů označených nálepkou sbírají pouze PET láhve.

Prosím, nevhazujte: novodurové trubky, obaly od nebezpečných látek (motorové oleje, chemikálie, barvy), PVC, podlahové krytiny apod.

NÁPOJOVÉ KARTONY – tato komodita se ještě nesbírá ve všech regionech.

Do nádob s **oranžovou nálepkou**, oranžových pytlů či speciálních kontejnerů můžete odložit stlačené nápojové kartony: krabice od džusů, mléčných výrobků, vín apod.

Prosím, nevhazujte: krabice se zbytky nápojů.

Zdroj: ekokom, a. s.

Výše uvedeným ale třídění nekončí. Varovný poplach by v naší hlavě měl spustit nebezpečný odpad. Jde například o elektroniku, baterie, ale i léky, zbytky čisticích prostředků, barev, olejů, laků nebo umělých hnojiv. Tyto odpady se spalují nebo recyklují ve speciálních zařízeních tak, aby nekontaminovaly přírodu. Na většině míst si s nimi poradí ve sběrném dvoře, případně se můžete informovat u vedení obce. Pouze léky odevzdávejte přímo v lékárně.

ZAMYŠLENÍ NA ZÁVĚR

Třídění odpadů je bezesporu skvělý způsob, jak ulevit přírodě, a je chválné, že zrovna v naší zemi třídění odpadů věnujeme tolik pozornosti a energie. Na druhou stranu díky tomu máme tendence považovat otázku ekologie za „vyřízenou“. Opak je pravdou. Na výrobu kterékoliv vyrobené věci i její recyklaci je potřeba obrovské množství energie, pohonných hmot nebo

vody. Není tak na škodu se nejprve zamyslet nad tím, zda věc skutečně potřebujeme anebo zda třeba nejdou koupit jablka jinak než v plastovém obalu. Tím totiž pomůžeme planetě daleko více než následným tříděním. Chceme-li být environmentálně uvědomělými, pak navíc víme, že třídění je spíše třešničkou na dortu. Člověk, který třídí odpad, ale cestuje často letadlem nebo nadměrně konzumuje živočišné výrobky, má na životní prostředí daleko větší dopad než člověk, který uvedené vědomě omezuje, byť odpad vůbec netřídí. A proto i zde platí – přemýšlejme hlavou!

Smradlavé slupky

Přibližně čtvrtinu odpadu z domácností tvoří tzv. bioodpad, tedy organické zbytky z kuchyně a zahrad. A zatímco kontejnerů na plast jsou v okolí desítky, v mnoha městech hnědé kontejnery na bioodpad nebo podpora kompostování zcela chybí. Slupky od banánů, skořápky či kávová sedlina tak místo v půdě v podobě humusu končí na skládkách, kde hnije a tvoří skleníkový plyn metan. A na mnoha místech se ještě stále pálí listí a tráva. ☹

Pojďme to společně změnit! Zjistíte, jaké jsou možnosti ve vašem okolí, oslovte starostu nebo založte kompostér, pokud máte možnost. Díky tomu vám nebude doma nebo v klubovně zapáchat koš, budete mít hnojivo na pěstování květin nebo zeleniny a ještě ulevíte životnímu prostředí tím, že se bioodpad nebude odvážet auty na skládky nebo do spalovny.

Tírís

CO DĚLAJÍ SPALOVNY A PROČ JICH NENÍ VÍC?

V Česku v současnosti fungují čtyři spalovny komunálního odpadu – V Praze, Brně, Plzni a v Liberci. Proč jich není více a kolik se z nádob na třídění odpadu skutečně recykluje? Ptali jsme se Anety Bublové z brněnské firmy SAKO, s.r.o., která spalovnu provozuje.

Proč je spaloven, i když bývají ekologičtější a efektivnější, zatím v Česku tak málo a skoro polovina odpadů stále končí na skládkách?

Je to škoda, že je v Česku málo zařízení na energetické využívání odpadu, ve srovnání se státy západní Evropy je naše množství velmi malé. Vliv na to má více faktorů. V ČR se odpovědný přístup k životnímu prostředí dlouho neřešil, proto je dynamika rozvoje zpomalená, investiční pobídky nedostačující. Dalším vlivem jsou také obavy občanů, že spalovny v jejich okolí škodí životnímu prostředí, což není pravda. Například v letošním roce byla zamítnuta výstavba ZEVO (zařízení pro energetické využití odpadu, pozn. red.) ve Vsetíně na základě neobjektivních informací. Je třeba více šířit osvětu o tom, že provoz ZEVO je nejvhodnějším způsobem nakládání s materiálově nevyužitelným odpadem a nezatěžuje životní prostředí v dané lokalitě.

Vidíte nějaký výrazný posun v oblasti třídění odpadu? Neovlivňují ho mýty, které se často na internetu nacházejí?

Vnímáme výrazný posun v oblasti třídění odpadů. Jednak když lidé přijdou na exkurzi a vidí, jak celý systém funguje, šíří dál, co se

dozvěděli, a aplikují nové informace do každodenního zacházení s odpadem. Pozitivní je, že pokud vyjde článek plný mýtů o třídění, občané nám o tom dávají vědět, abychom mohli reagovat. Navíc je posun vidět ve statistických ukazatelích svezeneho odpadu, množství tříděného odpadu každým rokem narůstá. Například PET lahví se vrátí k recyklaci až 80%.

Říká se, že část plastů, které vytrídíme (např. plastové obaly a další druhy plastů apod.) nakonec stejně míří do spalovny, protože jejich množství je malé a nejsou pro ně odběratelé. Jak to tedy je? Má smysl tříditi detailně každý plastový obal nebo je lepší zaměřit se jen na určité druhy? A jestli ano, tak jaké?

Pravdou je, že ne všechny druhy plastů mají odběratele na trhu. Nicméně systém třídění občanům celý proces ulehčuje tím, že občané mohou odložit do nádob na plast všechny druhy. U nás na dotřídňovací lince vytrídí druhy, jež jsou dále recyklovány, a zbývající jsou využity k výrobě tepla a elektřiny. Má smysl tříditi každý plastový obal, počet zpracovatelů narůstá a je možné, že za pár měsíců například budou využity i plastové sáčky, které aktuálně zpracovatele nemají.

Na poptávku po určitém druhu plastu tak můžeme pružně reagovat, díky třídění na lince. Nemělo by to takový efekt, kdybychom občany stále přeučovali, co již mohou do žlutých kontejnerů přidávat a co zatím ne.

ptala se Tírís

Chci vědět víc!

Zaujalo tě téma třídění odpadů nebo chceš na toto téma připravit schůzku? Spoustu užitečných informací najdeš na webu: samosebou.cz, nebo jaktridit.cz. Najdeš zde i spoustu videí např. o cestě recyklovaného odpadu. A pokud máte možnost – vypravte se s dětmi do některé ze spaloven osobně. Je to zážitek, na který dlouho nezapomenete.

CO DĚLAT, KDYŽ SE CHCI ZAPOJIT VÍC?

Je vám blízká ochrana životního prostředí a pomoc přírodě? Pak by vás mohlo zajímat, že kromě akcí Uklidme Česko a 72 hodin existuje celá řada dalších možností, jak přímo a efektivně pomáhat tam, kde je to potřeba. Pojdme se na ně společně podívat. Snad každý kousek přírody, ať už ve městě nebo mimo něj, má někoho, kdo jej „spravuje“. U lesů jsou to například hajní, u městských oblastí vedení obcí. Zkuste je kontaktovat a zeptat se, zda nepotřebují s něčím ve svém revíru pomoci. Pokud se chystáte do území, které je nějak chráněno, zkuste si vyhledat kontakty na představitele jejich správ. Pomoc v takových oblastech má svá specifika, a tak není vhodné podnikat zde například uklízení výpravy na vlastní pěst.

Při pomoci zdaleka nemusí jít pouze o úklid odpadků. Zvláště chráněná území nabízí spoustu dalších činností, například sečení luk, kleštění náletových dřevin, jinde i věšení a údržbu ptačích buděk a podobně. Na některých takových územích už dlouhodobě pracuje Hnutí Brontosaurus, organizace pro děti a mladé lidi propojující dobrovolnickou práci se zážitky a hrami. Společná péče o některý krajinný prvek tak může přerůst i v další spolupráci a rozšiřování obzorů.

Zdaleka nejvíce informací pak naleznete na stránkách Českého svazu ochránců přírody (ČSOP), který každoročně pořádá několik akcí na ochranu krajiny a živočichů. Zvlášť teď na jaře má například velký

význam mapování rizikových míst pro obojživelníky nebo čištění studánek zanesených po zimě. To je ale jen hrstka nápadů, mnohem více jich najdete na jejich webu www.csop.cz. Také oni vám mohou pomoci s výběrem vhodné činnosti ve vašem okolí. V neposlední řadě můžete zkusit kontaktovat ekologické organizace, jako např. Hnutí Duha, Arnika nebo Střediska ekologické výchovy, určitě nějaké působící ve vašem okolí najdete. Zkrátka možností je spousta, stačí jen zapátrat a nebát se zeptat, a to i v případě, že jste si vymysleli projekt vlastní. Ať z toho nakonec není víc škody než užítku. ☺

Tirís

CO JE TO „GREENWASHING“?

...ne zelené mytí a praní, nýbrž cílené „zelené vymývání mozků“ spotřebitelů klamavou prezentací produktů jako šetrných k životnímu prostředí. Uvědomělá spotřeba je dnes na vzestupu, proto se mnoho firem snaží lživě „ozelenit“ své produkty i svou image, aniž by změnilly svou filozofii.

Stačí nalakovat produkt nazeleno. U potravin a kosmetiky lze vměstnat do názvu a popisu produktu jednu z variací na slovo přírodní a pohrát si s grafikou tak, aby obsahovala odstíny zelené, listy, stromy, venkovskou krajinu a šťastná zvířata. Zkušený konzument podobným trikům nepodlehne, protože hledá loga a certifikace, kterými se označují produkty zodpovědné spotřeby, prověří složení, případně si online ověří značky, které nezná.

Větší dávky kritického myšlení a znalostí je potřeba k odhalení ne pouhých produktů, ale celých greenwashing strategií. Módní gigant H&M vydává kolekce z biobavlny, čímž chce naplnit poptávku po zelené módě. Uvědomělý zákazník se ale bude ptát i na to, jak bylo oblečení barveno,

za jakých podmínek bylo vyrobeno, aby nakonec zmíněné značce vyčetl, že nadále protlačuje destruktivní trend tzv. fast fashion, tedy sezónní módy, která je sama o sobě zcela neudržitelná.

A co vy? Už jste se někdy zarazili třeba nad „zelenými“ projekty, kterými se chlubí zastupci fosilní energetiky? Ptali jste se, jak může McDonalds měnit pozadí svého loga na zelené s příběhem o environmentální uvědomělosti, když se firma navzdory slibům dále podílí na kácení amazonských pralesů? Spočítali jste si, že systém „kup tričko, a zasadíš strom“ je pro přírodu ztrátový? Pak jste odhalili některé z manipulačních praktik greenwashingu, skrze něž podniky zkouší zpeněžit vaši dobrou vůli.

Agnieszka Buchtová,
lektorka environmentální výchovy

NENÍ ZVĚŘ JAKO ZVĚŘ

*Zhruba před rokem zaplavila sociální síť zábavná a vzdělávací kampaň Krkonošského národního parku (KRNAP) **Není zvěř jako zvěř**, zaměřená proti vyhazování odpadků v přírodě. A protože jste se s ní mohli setkat například i v Mozaice či na pionýrském Facebooku a Instagramu, zeptali jsme se jejich tvůrců, jak ji hodnotí a jaké z ní plyne poselství nejen pro pionýrské oddíly. Odpovídal nám mluvčí KRNAPu Radek Drahný.*

Když se ohlédnete zpět, jaký vidíte největší přínos kampaně? Co se podařilo? Změnilo se viditelně chování návštěvníků národního parku?

Největším přínosem bylo to, že se o problému litteringu (všeobecné označení pro nedbalé odhazování odpadků na veřejném prostranství a ve volné přírodě, pozn. red.) začalo veřejně hovořit. Jedna věc je, že to lidem vadí, když to vidí, ale druhá věc je tzv. call-to-action – tedy aby něco udělali. Podařilo se probudit lidi chodící

po horách k tomu, aby aktivně sbírali odpadky. Podařilo se dostat do povědomí lidí, že nejen že odpadky v přírodě vadí, to asi každý věděl, ale že to může být opravdu velký problém. Co si představit pod termínem viditelně? Ano, vnímáme, že lidé více uklízejí odpadky po horách i bez toho, že bychom je organizovali. Podle množství odpadků je ještě brzy soudit, jaký měla kampaň vliv. Vždyť běžela loni v létě a teď teprve začíná jaro.

Plánujete pokračování i v letošním roce? Nebo šlo spíše o jednorázovou záležitost? Kam směřujete?

Ano, letos by měli odpadkouši být vidět v celé ČR, nejenom v Krkonoších. Směřujeme k tomu, abychom lidem stále připomínali, že odhazovat odpadky (v přírodě) není normální.

Setkali jste se s nějakými kuriózními názvy odpadkoušů nebo reakcemi na vaši kampaň? Jaké obecně byly reakce veřejnosti na kampaň?

Základem byly čtyři druhy, které jsme propagovali a pak veřejnost na sociálních sítích "objevovala" další a dávala jim nová přírodovědná jména. Reakce veřejnosti byly snad ze 100 % pozitivní.

Co mohou lidé nebo dětské oddíly ještě udělat navíc, pokud chtějí přírodu v KRNAPU pomoci?

Není to přeci jenom o KRNAPu, každý si může hlídat své odpadky, aby po něm v přírodě nezůstaly, a zároveň může aktivně sbírat, co najde po jiných. Pak bude příroda čistější.

ptala se Tirís

PŘESPÁNÍ V PŘÍRODĚ DLE PRÁVA

Nocování, táboření i bivakování znamenají trávení noci v přírodě. Odlišují se povahou a územím pobývání. Naše právo, bez definice, používá jen pojmy nocování a táboření. Přílehlavě táboření vymezil materiál MŽP¹ jako „souhrn různých činností umožňujících vícedenní pobyt v přírodě spojený s přenocováním, a to obvykle ve stanech (stavění stanů, příprava stravy, hygiena, likvidace odpadků atd.)“ Pomíjím táboření na stálých táborových základnách a pozemcích, kde to není zakázáno, a počítám s právním ošetřením nájemní smlouvou, výpůjčkou apod². Nocování chápeme jako jednorázové

přespání v přírodě, v noční době, na určitém místě, kde po přespání náš pobyt není zjištělný. Nocovat můžeme, bez zvláštního povolení v lese (není-li vstup do lesa úředně zakázán), avšak musíme dodržovat všechna omezení, která pro pobyt v lese stanoví lesní zákon, zejména nerozdělávat ohně, nekouřit... K přenocování mimo les musíme mít věc opět „právně ošetřenu“. Bivakování (má dva významy, zde míněno ve smyslu nouzového přespání pod širým nebem, nikoli budování přístřešků, pozn. red.) není zákonem definováno a povahou se blíží nocování³. Pro naše potřeby není použitelné, neboť se

vztahuje na jednotlivce. Lze konstatovat, že není-li žádná z uvedených činností zakázána, je povolena za předpokladu dodržení práva soukromého („Právní ošetření smlouvou“) a případných jiných předpisů (je třeba ověřit případ od případu).

Doporučuji se však vyhnout: národním parkům, přírodním rezervacím, přírodním památkám všeho druhu a chráněným krajinným oblastem (mají vlastní podmínky – publikovány na webech) a obcím, kde je táboření zakázáno (lze ověřit na obecním úřadě).

Michal

¹AUTORSKÝ KOLEKTIV; Soubor stanovisek k ochraně přírody a krajiny v letech 1992-2005; Ministerstvo životního prostředí; edice Planeta 2005, odborný časopis pro životní prostředí ročník XII, číslo 7/2005; 2005; dostupné na <https://www.mzp.cz/ris/ekodisk->

²Táboření je ovšem výslovně zakázáno v lesích (mimo vyhrazená místa) – viz § 20 odst. 1 písm. k) zákona č. 289/1995 Sb.

³Správa CHKO Poodří konstatovala, že volné přespání pod širým nebem (bivak) nespadá pod termín táboření a tudíž není zákonem zakázán. Bivakování vyložila jako přenocování, bez vybudování přístřešku (ani celtou přehozenou přes šňůru), bez úpravy místa přespání a bez viditelných změn (např. polámaní rostlin – pouhé slehnutí trávy nevedí) a je činností osamocené jedince (nikoli tedy skupiny osob, byť by se na místě sešla náhodně).

DOBŘE MRAVY A NEMRAVY

Naše právní kultura je písemně vyjádřenou zkušeností nabytou jak z chování lidí (například internetové obchody začaly fungovat, aniž byly v zákoně předvídané), tak ze zkušeností, jak moc „dobře“ fungovaly zákony předchozí.

Občanský zákoník tak např. upravuje ty nejčastější typy chování (např. smlouvu kupní, o dílo apod.), ovšem staletí zkušenosti nás naučila, že ne úplně vše lze literou zákona vyjádřit, a např. občanský zákoník umožňuje uzavřít i smlouvu, která není v zákoně definována, a říká, jak to udělat, aby byla platná.

Právo má být minimální mírou slušnosti. Kdyby se k sobě lidé chovali vždy slušně, například trestní zákoník by byl vlastně zbytečný. Minimální míra ale nestačí, a proto musí zákony obsahovat tzv. korektiv pro situaci, která by byla dle práva OK, ale jeví se jako nespravedlivá nebo nerozumná. Korektivem je pojem „dobrých mravů“¹; slovy Nejvyššího soudu „měřítko etického hodnocení konkrétních situací a jejich souladu s obecně uznávanými pravidly slušnosti a poctivého jednání“.

Tím je nastolen požadavek, abychom se chovali poctivě, slušně a přiměřeně konkrétní situaci. Porušení pravidla zachovávat dobré mravy může mít za následek nejenom neplatnost smlouvy, ale i odpovědnost za škodu (!). Tak by jako neplatné bylo nepochybně posouzení získání podpisu na smlouvě zneužitím časové tísně nebo toho, že dotyčný nemá brýle, aby si přečetl drobný text. Pionýři ale dobré mravy dodržují – mají to ve stanovách, jsou slušní, ohleduplní, poctiví a čestní. Takže to berte jako připomenutí či návod, jak se bránit, nebo námět k malé duchovní inventuře ☺.

Michal

¹objevily již ve starém Římě a jsou jakousi ideou, ke které by právo mělo směřovat.

JSME NA JEDNÉ LODI

Nejen v tomto čísle už bylo o environmentální výchově řečeno mnoho. Jedna věc jsou hry, aktivity a zapojení se do projektů, druhá věc je náš přístup. U environmentální výchovy snad více než kde jinde platí, že jít příkladem znamená mít půl práce hotovo. Svými každodenními volbami a jednáním ovlivňujeme i naše svěřence a jejich vztah k ochraně životního prostředí.

Jenže snaha chovat se environmentálně uvědoměle vede k moha otazníkům a příkořím. Spousta lidí pak snahu vzdá, protože už vlastně ani nevědí, co je správné. A tak si to shrňme.

Existují dopady na životní prostředí a DOPADY. Pokud nechceme opustit vymoženosti dnešního světa a žít v lese primitivním způsobem, dojdeme k názoru, že vždy je nutný nějaký kompromis a vážení své ekologické stopy. Navzdory tomu stále častěji potkávám lidi, kteří usilují o stoprocentní žití bez odpadu (dopad) a nevadí jim letět na dovolenou letadlem (DOPAD). Bavím se s lidmi, kteří třídí odpad (dopad), ale každé jejich jídlo obsahuje maso (DOPAD). Stačí si spočítat, kolik CO₂ se uvolňuje a kolik energie a přírodních zdrojů se spotřebovává při produkci masa nebo letu letadlem, a porovnat to se snahou žít zero waste (tedy bez odpadu) a třídít odpad (př. jeden let do New Yorku – 1,6 tuny CO₂, roční třídění odpadu 0,2 tuny CO₂). Neříkám ale, že tyto aktivity nejsou důležité, a kdyby se každý o ně alespoň snažil, svět na tom hned bude mnohem lépe.

A proto, snažme se o maličkosti, které můžeme dělat každý den i s dětmi, ale nebojme se bavit také o způsobech, jak reálně mírnit dopady klimatické krize, aktuálně největší

hrozby. Zkusme být energeticky a potravinově soběstační, jít příkladem, být aktivní. Přemýšlejme a vzdělávejme se, diskutujme o tom. Zajímejme se o politiku a nebojme se dát najevo náš nesouhlas. Ta horká léta bez vody a zimy bez sněhu se totiž týkají každého z nás, ne jen environmentalistů.

Tirís

PAMĚŤ • POMOC • POZNÁNÍ • PRAVDA • PŘÁTELSTVÍ • PŘEKONÁNÍ • PŘÍRODA

PAMĚŤ aneb kompetence a Ideály Pionýra

Paměť = vzpomínky, památky? Pozor na zjednodušující a šablonovitý přístup, neboť tento ideál rozhodně nemíří jen ☺ k trénování paměti! Život není tabulka s letopočty a k nim přiřazenými událostmi či neživotné formálně vnímané poučky. Lidé z historie ji nepsali, oni žili svůj život. Pokud se jejich příběhy staly historií, nám to nabízí příležitost hledat zajímavosti, poučení pro dnešek, podněty a zkušenosti pro řešení našich problémů.

Paměť s sebou nese i POZNÁNÍ a poučení. Jistě sem patří i schopnost znát hodnotu kulturních památek → snažit se o všeobecný kulturní přehled → pokoušet se předávat informace ostatním (příklad růstu kompetence). Stejně jako snaha znát naše okolí – po kom je vlastně pojmenována tahle ulice? Kdo to byl? (Rodák, významný člověk – čím?) Účast na tradiční akci v obci-regionu → zorganizování návštěvy tradiční akce v obci-regionu. Nebo si v oddíle zjistíme podrobnosti o místní tradici, vyzkoušíme nějaký starý (místní) zvyk, porovnáme historické a současné fotografie jednoho místa...

Tenhle ideál ovšem kompetenčně přináší i schopnost v našich minulých zkušenostech hledat, přijímat a rozvíjet hodnoty důležité pro život a s nimi i aktivní podíl na vytváření vlastního charakteru. Složitě vyjádření? Zkusme si za tím představit... například vůli a zájem překonávat překážky, pochopení, že neúspěch není pouze prohrou, ale i příležitostí k sebepoznání a poučení, úspěchy, že člověka mají povzbudit, ne svádět k pyšce. Přiznat se k chybě (před ostatními) – zapamatovat si situaci a dokázat se z ní poučit... – je zcela praktická kompetence, nemyslíte?

Martin

POD MODROU OBLOHOU

CO DĚLÁME?

UČÍME SE ŽÍT V NÍ I S NÍ – POZNÁVAT JEJÍ KRÁSY A CHRÁNIT JI.

Příroda v nejširším slova smyslu je jednou z nejdůležitějších hodnot. Význam jejího zachování, tudíž i ochrany v současnosti neustále roste. Pobyt v přírodě je nejlepším způsobem, aby si k ní děti vytvořily kladný vztah a pochopily její důležitost, od čehož se odvíjí vše ostatní – zájem o její hlubší poznávání, respekt k všemu živému i praktické projevy jako osvojování dovedností potřebných pro pobyt v přírodě či zapojování do akcí pomáhajících životnímu prostředí...

PŘÍRODA JE DŮLEŽITÁ A PŘIROZENÉ PROSTŘEDÍ PRO ČINNOST.

Od jednoduchých her venku před klubovnou či na hřišti, přes výpravy a expedice, až po týdny strávené v lesích nebo v říčních zákrutách při letních táborech – příroda celoročně nabízí nepřeberné množství příležitostí pro pionýrskou činnost. Aktivita v přírodě nám navíc pomáhají poznávat její půvaby a nacházet cestu k jejím tajemstvím.

POBYT V PŘÍRODĚ NÁM POMÁHÁ DOZVÍDAT SE VÍCE I O SOBĚ SAMÝCH A PŘIPRAVOVAT SE NA SITUACE, KTERÉ MOHOU V ŽIVOTĚ NASTAT.

Člověk je součástí přírody a nemůže bez ní existovat. Obzvláště dnešním městským dětem je tahle skutečnost vzdálená a není nic lepšího než právě pobyt v přírodě, aby si ji uvědomily – a rozšířily si tak pohled na sebe samotné i lidi kolem sebe, protože tak, jak se lidé chovají k přírodě, chovají se často i k sobě navzájem. Příroda je navíc ideální pro rozvíjení schopnosti poradit si bez technických vymožeností, jen s vlastním důvtipem a šikovností. „Na vlastní kůži“ nejlépe poznáme, co všechno nám nabízí, ale též jak jí pomáhat.

PIONÝRSKÁ METODA

Ve Směrnici o hlavní činnosti (čl. II.5.1.) je pod stejným titulkem napsáno následující: Pionýr cílevědomě užívá soustavu vzájemně se ovlivňujících a provázaných složek tvořících „pionýrskou metodu“, vymezenou v Programu Pionýra („Kdo jsme“). Jde o ucelený způsob práce, jehož uplatnění zajistí dosažení výchovných cílů (příkladem provedení jsou výchovné programy) a současně odlišuje pionýrskou činnost od náplně jiných institucí působících v oblasti neformální výchovy.

SOUNÁLEŽITOST

ROSTEME S PŘEKÁŽKAMI

HRY A PRAKTICKÉ ČINNOSTI

ZÁŽITKY A DOBRODRUŽSTVÍ

SPOLUPRÁCE A ŠKOLA VZTAHŮ

OTEVŘENOST

AKTIVNÍ OBČANSTVÍ

CO NA TO NÁČELNÍK SPTO II.

V druhé části rozhovoru s náčelníkem SPTO Vítězslavem Ondráčkem si budeme povídat hlavně o jeho vizích a představách do budoucna.

Jaké jsi měl vize, když jsi kandidoval na náčelníka?

Vizí jsem měl několik, některé se už podařilo splnit, jiné ještě čekají. Každopádně co je stěžejní, tak jsem chtěl, aby akce a soustře SPTO odrážely to, co se v oddílech děje, a ne naopak. Aby se oddíly nemusely učit na Setonův závod podle toho, co je v pravidlech, ale aby ten závod byl porovnáním znalostí, které vedoucí v oddílech děti učí. Což doufám, že se povedlo tím, že se nějaká pravidla změnila.

Kam by podle tebe mělo SPTO směřovat?

Podle mne by se mělo zaměřit na svou činnost, jak na akce pro děti, tak pro instruktory, což byl i důvod, proč třeba teď vzniklo Zimní táboření. Tyto akce by je měly zaháčekovat a nabudit do činnosti v oddílech. To jsou moje největší vize, aby děti

12+ v oddílech zůstávaly, a dělat pro ně akce napříč oddíly.

Spousta pionýrů odjinud vnímá SPTO jako takovou zvláštnost, proč si myslíš, že se to děje?

Chtěl bych, aby to jako zvláštnost vnímané nebylo, aby bylo vnímáno jako normální, že se sdružují oddíly, ať už tábornické, rukodělné nebo sportovní, které se spolu budou bavit, sdílet zkušenosti a soustřežit. Nevím, co z SPTO dělá zvláštnost, jestli je to tím, že jsou to tábornické oddíly, nebo tím, že je to v Brně. Možná to, že podobná skupina po republice není. Možná to je tím, že se snažíme do těch republikových akcí zapojovat, i když moc ne jako

SPTO, ale spíš jako jednotlivé oddíly nebo jednotlivci. Je docela možné, ale nemám to potvrzené, že SPTO generuje aktivnější lidi, kteří vnímají, že neexistuje jen ten jejich oddíl nebo skupina, ale i pionýrský svět okolo a chtějí mu nějak pomoci.

ptala se Tírís

VÝZVY ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVY

Díky všestrannosti Pionýra je součástí naší činnosti i poznávání přírody a výchova k správnému chování v ní a k ní. Je ale řada organizací, pro které jde o hlavní nebo dokonce jedinou náplň – a díky tomu jsou skutečnými odborníky. Jednou takovou je i Pavučina – síť středisek ekologické výchovy, která se zaměřuje hlavně na vzdělávání a osvětu. Oslovili jsme ji s žádostí o rozhovor například o tom, jaké výzvy je environmentální výchově nutno překonávat či jak se mění vnímání celé této tematiky naší dnešní společnosti. Na naše otázky odpovídal jeden ze školitelů Pavučiny, Michal Medek, který je mimo jiné také Junák, takže oblast činnosti v oddílech je mu hodně blízká...

O ochraně životního prostředí se hodně mluví, hlavně o klimatických změnách. Hádám ale, že když si vedoucí oddílu řekne, že je potřeba se s dětmi začít věnovat ochraně přírody, asi by měl začít někde jinde. Máte rady pro úplně začátečníky?

Myslím, že základní je podívat se na vhodnost témat a metod věku dětí. Kolega z katedry environmentalistiky Honza Krajhanzl o tom napsal hezký článek na portál ekopsychologie. Například s předškoláky a dětmi mladšího školního věku nám jde především o kontakt s přírodou a její poznávání. Není smysluplné je vystavovat pocitům viny nebo strašit děním, které nemohou ovlivnit. Naopak se staršími má smysl otvírat i tíživější témata nebo témata dotýkající se propojení našeho životního stylu s životním prostředím. To ovšem klade značné nároky na vedoucího, protože sám musí jít příkladem. Mluvit o tom

o záchranu jednotlivých druhů organismů, jejich stanovišť a biologické rozmanitosti. Ochrana přírody se v tomto tisíciletí hodně profesionalizovala, ale přesto je zde velký potenciál pro činnosti oddílů. Možná i příležitost na příspěvek do oddílové pokladny. V Junáku se teď rozjíždí program patronátů oddílů nad zvláště chráněnými územími a myslím si, že určitě něco podobného dělají i některé oddíly Pionýra. Vědomá péče o kousek přírody může být důležitým předělem na cestě od slov k činům.

Kromě nutnosti přejít od slov k činům je v environmentální výchově dětí a mladých lidí určitě řada dalších výzev. Kde je vidíte? Jak velkou hrozbu například představují dezinformace?

Nemyslím si, že je problém v ohrožení dezinformacemi. Problém je napětí ve společnosti, kde se celkem zřetelně ukazuje, že na rozhodovacích pozicích často jsou

agentur. Když pak přijde švédská teengerka a poukáže na to, že problém je potřeba řešit a ne zametat pod koberec, stane se snadným cílem.

Takže za mne je největší výzvou současnosti nalezení konsensu ve společnosti. Dělat environmentální výchovu v prostředí, které se vysmívá environmentálním problémům, má možná nádech disentu, ale nevede k potřebným efektům. Zřejmě k tomu ale bude nakonec potřeba nějaký pořádný tuzemský budiček, podobný jako byly třeba nedávné požáry v Austrálii. Částečně už jsme to zažili během povodní před dvaceti lety a dnes to můžeme vidět v lesnictví, kde kůrovcová kalamita jednoznačně potvrdila to, co marginalizované skupinky lesníků a přírodovědců tvrdily 40 let. Byznys ale jel dál po své líně. Nezaregistroval jsem, že by se kdokoliv

„...NA ROZHODOVACÍCH POZICÍCH ZAČASTO JSOU LIDÉ, KTERÝM JDE PŘEDEVŠÍM O ZACHOVÁNÍ STATU QUO. ŽIJÍ VE SVÉM POHODLNÉM SVĚTĚ A ZMĚNY, KTERÉ SE DĚJÍ V PŘÍRODĚ, NEVIDÍ A ZLEHČUJÍ.“

„co by se mělo“ umí každý, ale těžko tím někoho zapálí.

Poměrně často se také zaměřuje ochrana životního prostředí s ochranou přírody, což je koneckonců vidět i z vaší otázky. Ochranou přírody rozumíme snahu

lidé, kterým jde především o zachování statu quo. Žijí ve svém pohodlném světě a změny, které se dějí v přírodě, nevidí a zlehčují. Využívají své pozice k hlásání nesmyslů do veřejného prostoru, často za použití sofistikovaných metod PR

OHLÉDNUTÍ ZA HELENOU DRÁŽDILOVOU

Dne 20. března 2020 se na poslední vandr vydala Helenka Dráždilová. Spoluzakladatelka a dlouholetá hospodářka T. O. Mešnice. Pionýrská MÁMA, která vychovala několik generací pionýrů, která byla studnicí moudrosti a uměla poradit i vyhubovat. Helenka byla velká milovnice přírody, ráda poslouchala zpěv ptáků a sezonu trávila na osadě.

Ať ti tam nahoře vzkvétá nebeská zahrádka a netlačí toulavé boty.
Ahoouoooooooooj!

Katka Součková

za dláždění cesty k současnému stavu lesů omluvil nebo na sebe vzal spoluodpovědnost. Důležité ale je, že se mění přístupy celé společnosti a dnes vidíme konsensus v potřebě zadržení vody v krajině i změnách ve způsobu lesního hospodaření. Bylo by hezké, kdybychom agendu dalších environmentálních témat přijímali méně bolestivě, ale jsem v tom skeptický.

Ano, zdá se, že mnoho lidí se v tomhle směru jaksi „probouzí“. S tím se mění i vnímání pojmů jako ekologie, životní prostředí, environmentalismus... Rychle roste „ekobyznys“. Odráží se to i v tom, jak lidé reagují na vaši činnost?

VÝZKUMY, KTERÉ MÁME K DISPOZICI, NAZNAČUJÍ, ŽE ORGANIZACE DĚTÍ A MLÁDEŽE KONAJÍ OBROVSKÝ KUS PRÁCE V ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVĚ, ČASTO I NEVĚDOMKY.

Určitě roste počet lidí, kteří se snaží o změnu. Moc se mi líbí, že tyto snahy vychází z různých kořenů: duchovních, ochránářských, byznysových, romantických. Důležité je, abychom se v této houšti neztratili a měli na paměti řešení hlavních současných problémů, kterými jsou úbytek biodiverzity a neudržitelnost civilizace založené na čerpání fosilních paliv.

Environmentální výchova je v ČR respektovaným partnerem ze strany Ministerstva životního prostředí a leckde i na regionální úrovni. V ostatních resortech by to mohlo být lepší. Nemyslím si, že by zájem o ekorešení zvyšoval zájem o ekologickou výchovu. Směr je, doufám, spíše opačný.

Výchově a vzdělávání v této oblasti se alespoň částečně věnuje i dost organizací dětí a mládeže včetně Pionýra. Jak moc je pro vás zajímavá spolupráce s nimi – plošně nebo i na místní úrovni?

Výzkumy, které máme k dispozici, naznačují, že organizace dětí a mládeže konají obrovský kus práce v environmentální výchově, často i nevědomky. Třeba takový puťák učí mladé lidi nejenom skromnosti, houževnatosti a nekonzumnímu přístupu k životu (pokud se tedy vymaníme z tenat zájmů outdoorových obchodů). Ale zároveň je nutí přizpůsobovat se přírodním danostem a vytrhávat je z každodennosti, na kterou se pak mohou podívat s kritickým odstupem – uvědomit si, co doopravdy potřebují k životu.

Také když si vezmeme, že krátkodobý výukový program trvá 3 hodiny, pobytový 30 hodin, ale oddílový život jsou řádově

stovky hodin ročně, ukáže se potenciál organizací dětí a mládeže.

Spolupráce mezi členy Sdružení středisek ekologické výchovy Pavučina a organizacemi dětí a mládeže už probíhá na několika úrovních, nejvíc zatím s Hnutím Brontosaurus a Junákem. Myslím, že by stálo za to prohloubit ji i s Pionýrem a dalšími organizacemi. Řada mých studentů na katedře environmentálních studií jsou aktivními členy Pionýra, ale už deset let se neúspěšně snažím najít mezi nimi někoho, kdo by měl povědomí o environmentálním programu Modrá planeta.

Na konec trošičku odbočím. V přehledu vašich vzdělávacích akcí jsou některé už několik měsíců dopředu plné. Hodí se i pro vedoucí oddílů? A jaký je zájem o nabízené konzultace a stáže u různých ekologicky zaměřených organizací?

Vzdělávací akce, které realizuje Sdružení středisek ekologické výchovy Pavučina, jsou především určeny pro tvůrce a realizátory environmentálních výukových programů pro školy. Obecně je samozřejmě lze aplikovat i na programy v mimoškolní výchově, ale formátem programů (několikahodinové bloky či vícedenní pobytové programy) i odkazy na standardy, jsou zaměřeny na oblast školství. V případě zájmu však budeme rádi spolupracovat na vzdělávání s dalšími organizacemi. Koneckonců podstatná část lektorů environmentální výchovy má kořeny v organizacích dětí a mládeže.

ptal se Jakub

Michal Medek

přednáší environmentální výchovu na Ústavu pedagogických věd FF MU a Katedře environmentálních studií FSS MU. Založil a vedl středisko ekologické výchovy Rychta Krásensko (provozuje Lipka) a středisko ekologické výchovy Kaprálův mlýn (provozuje Junák). Školí lektory SSEV Pavučina. Se svým oddílem se zaměřoval na péči o přírodu a expedice do Karpat a na Balkán.

SSEV Pavučina, z. s.

Pavučina, síť středisek ekologické výchovy je střešní organizace pro ty, kdo se věnují environmentální výchově v České republice. Pomáhá rozvoji environmentální výchovy prostřednictvím sítě svých členů (45 + 1 pozorovatel) a ve spolupráci se svými partnery. Podporuje rozvoj takového vzdělávání, které přispívá k udržitelnému životu jednotlivců i společnosti a ochraně přírody v naší zemi a na naší planetě.

www.pavucina-sev.cz

NOVÁ TRILOBITÍ KLUBOVNA

Oddíl PS Jince se již téměř deset let scházejí v klubovně Společenského centra Josefa Slavíka, která na schůzky jen tak tak stačí, tím méně na akce pro veřejnost. Navíc oddíl Trilobit za poslední tři roky získal hodně nových členů i příznivců.

Proto se vedoucí tohoto oddílu Markéta Fraitová rozhodla pronajmout nové prostory. Právě v těchto dnech byly dokončeny úpravy (hlavně pro tvořivé dílničky), se kterými pomohla i obec a její příspěvková organizace

Služby městyse Jince, místní podnikatelé a kamarádi.

V pátek 25. 2. byli do nové klubovny pozváni hosté na slavnostní uvedení do provozu.

Nové prostory budou využity i dalšími zájemci z regionu, například na výtvarnou činnost.

Finanční prostředky získala pionýrská skupina z dotací od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Pionýra z. s., Středočeského kraje a městyse Jince.

Miroslav Maršálek

ŘEKNI NE!

Online sexuálnímu nátlaku a vydírání dětí

Informační technologie zažívají stálý a rychlý rozvoj – přináší nejenom zajímavou nabídku her, informací, ale také nebezpečí – nové druhy či jiné podoby společensky škodlivého jednání a problémů. Kyberprostor tak není jenom prostředím pro hru, zábavu a místem trávení volného času, ale má i svá značná rizika. Jako Pionýr to víme, a proto jsme to už promítli například do témat ke kampaním Opravdu dobrý tábor („Digitální detox“ a „Modré světlo“). Osvětu či zajímavé informace přinesly i dílny na Kamínkách. Jako těm, kdo pracují s dětmi, nám tahle problematika není lhostejná.

POJĎME OVŠEM HLOUBĚJI

Téma minulé Mozaiky „Bezpečnost“ nás tedy muselo zavést i do míst, kde se problémy s bezpečností v kybernetickém prostoru zabývají opravdu velmi vážně. Jedním z takovým míst je i Národní centrála proti organizovanému zločinu SKPV Policie ČR (NCOZ). O setkání s jejími představiteli a jejich podněty k péči o bezpečnost dětí se dočtete právě zde.

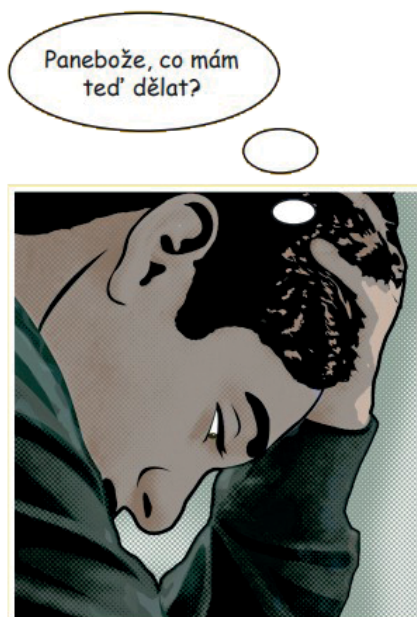
„Samotná oblast informačních a komunikačních technologií je buď předmětem útoku, nebo jsou informační a komunikační technologie prostředkem k páčání trestné činnosti. To druhé téma je asi to, co vás zajímá především?“ Vysvětluje plk. Mgr. Jaroslav Ibehej. Přitakám a plk. Ibehej pokračuje: „My zase vítáme, pokud je zájem dětí o trestněprávních problémech v této oblasti přiměřeně a vhodně poučit.“ A trpělivě osvětluje celou strukturu trestné činnosti na tomto úseku. Tiše žasnu nad rozsahem a souvislostmi, které nejsou na první pohled zřejmé.

„V posledních letech byl totiž v České republice zaznamenán strmý nárůst kybernetické kriminality, přičemž k největšímu meziročnímu nárůstu došlo v počtu mravnostně motivovaných trestných činů. Celorepublikovým problémem je stoupající počet kriminálních deliktů páchaných prostřednictvím sociálních sítí, což souvisí se životním stylem příslušné věkové skupiny mládeže a jejich přílišnou otevřeností, důvěřivostí a sdělováním informací neznámým osobám bez domýšlení důsledku, a vysokou mírou důvěřivosti v online prostředí, bez uvědomění si rizik, která jsou s tím spojena.“ Doplnil plk. Ibehej.

A CO DĚTI?

„To je citlivé téma,“ vstupuje do hovoru koordinátorka prevence NCOZ, kpt. PhDr. Růžena Randáková, Ph.D. a pokračuje:

„Online sexuální nátlak a vydírání je jedním z nových kriminálních jevů, které s sebou přináší digitální éra. Týká se nejen dospělých, ale i nezletilých dětí. Díky rozmachu

na fotkách/videích zachytilo i další děti, např. své sourozence nebo vrstevníky. V takových případech se tedy mohou stát oběťmi i děti dodržující pravidla bezpečného používání internetu nebo mladší děti, které ještě internet nepoužívají.“

Až do setkání se zástupci Národní centrály proti organizovanému zločinu mě rozsáhlost útoků a manipulativního jednání internetových predátorů vůči dětským obětem ani nenapadla. Když si pak v souvislostech uvědomím až nekritickou důvěřivost dětí v on-line prostředí a navíc situaci, kdy pachatelé dokáží dítě i vylákat mimo prostředí internetu, člověka až mrazí. A to ještě není všechno.

Kpt. Randáková doplňuje postřehy z praxe: „Je třeba zdůraznit to, co si zejména děti, ale

„ TERČEM ONLINE ÚTOKŮ SE PŘITOM STÁVAJÍ OBĚTI JIŽ OD SEDMI LET VĚKU. “

technologií, rostoucímu přístupu k internetu i široké dostupnosti mobilních zařízení je páčání takové trestné činnosti čím dál snadnější. Terčem online útoků se přitom stávají oběti již od sedmi let věku. Ze statistik Europolu vyplývá, že významná většina dívek bývá vydírána v souvislosti s poskytováním sexuálně explicitních materiálů. Chlapci jsou naopak častěji vydírání kvůli penězům. Dalším takovým trendem je, že pachatel po dítěti (oběti) požaduje, aby

z našich zkušeností i dospělí včetně rodičů, málokdy uvědomují, tj. že výše zmiňované materiály s explicitním obsahem mohou oběť – dítě i vlivem veřejné povahy internetu či nemožnosti definitivního smazání obsahu sdíleného ve virtuálním prostředí poškodit nejen aktuálně, ale také až za řadu let v dospělosti! I proto je na místě pravidelně osvětově působit na co nejširší vrstvy populace, aby si lidé, zejména pak děti, uvědomili, že kyberprostor není jen zábava, prostředek

komunikace či efektivně využitelná informační technologie, ale může představovat i rizika. Proto také oceňujeme snahu velké celorepublikově působící mládežnické organizace, jako je Pionýr, zařadit velmi aktuální téma bezpečného chování na internetu mezi své priority ve výchově a vzdělávání svých členů."

#SAYNO!

Na znepokojivý rychlý nárůst počtu případů sexuálního nátlaku a vydírání dětí v online prostředí zareagoval Evropský policejní úřad EUROPOL a připravil celoevropskou kampaň s názvem SAY NO! (ŘEKNI NE!).

kdy se děti, jež se staly oběťmi tohoto trestného činu, uchýlily k sebepoškození, vykazovaly sebevražedné sklony, nebo spáchaly sebevraždu."

Musím přiznat, že to dokáže člověku vyrazit dech! A jsem rád, že i my, věřím, přispějeme k větší osvětě, neboť nám nejsou lhostejné osudy a životy našich dětí.

"Připomínat dětem nebezpečí kyberprostoru, samozřejmě náležitým způsobem, je proto vždycky na místě. Podívejte se třeba na doporučené video." – konstatuje kpt. Randáková a na závěr ape-

OSVĚTA A OPAKOVÁNÍ

Digitální éra, široká dostupnost mobilních zařízení – to jsou současné možnosti. Ale ony s sebou nesou i nové kriminální jevy nebo jejich podobu přetavenou do e-verze. Pro nás jako lidi, kteří s dětmi pracují, mají jejich důvěru a nezdídky jsou i jejich vrbami, kterým se svěřují, by proto mělo být samozřejmostí vnímat nebezpečí, jež se objevují. Vést děti k zodpovědnému jednání a v případě potřeby i podat pomocnou ruku. Ostatně péče o bezpečnost je naší věcí i v kyberprostoru.

Martin

TAHLE TRESTNÁ ČINNOST NENÍ V DOSTATEČNÉ MÍŘE OZNAMOVÁNA – JEDNAK PROTO, ŽE SE POŠKOZENÉ DĚTI ZA PACHATELI PŘEDANÝ MATERIÁL STYDÍ, NEBO SI ANI NEUVĚDOMÍ, ŽE JSOU OBĚŤMI TRESTNÉHO ČINU.

Kpt. Randáková pokračuje: *"Tahle trestná činnost není v dostatečné míře oznamována – jednak proto, že se poškozené děti za pachatele předaný materiál stydí, nebo si ani neuvědomí, že jsou oběťmi trestného činu. V každém případě by se neměla podceňovat osobní a psychická daň, kterou oběti tohoto trestného činu zaplatí. Jsou známy případy,*

luje na všechny bez rozdílu věku: „LIDÉ ONLINE NEMUSÍ BÝT TĚMI, ZA KTERÉ SE VYDÁVAJÍ! Proto dávejte vždy pozor, jaké soukromé informace v online prostředí sdílíte a s kým!"

RADY PRO DĚTI:

Jsi oběť? Řekni si o pomoc. Oznam to! Rozhodně platí: Nic neplať a nestyď se to ohlásit na policii. Pokud ti někdo bude vyhrožovat, že bude sdílet tvé fotky nebo video se sexuálním podtextem, když nepošleš peníze, postupuj následovně:

1. Už nic dalšího nesdílej, nic neplať.
2. Vyhledej pomoc. Nejsi sám.
3. Uchovej si důkazy. Nic nevymaž.
4. Přestaň komunikovat. Odstav dotyčnou osobu.
5. Oznam to na policii!

DOPORUČENÉ VIDEO POLICIE ČR:

[HTTPS://YOUTU.BE/UKVNHQSOR4G](https://youtu.be/UKVNHQSOR4G)
(NA YOUTUBE.COM VYHLEDEJ HESLO „ŘEKNI NE“)

#SAYNO

Policie ČR: ŘEKNI NE! Say No!

STOJÍ ZA POZORNOST:

Projekt E-Bezpečí je celorepublikový certifikovaný projekt zaměřený na prevenci, vzdělávání, výzkum, intervenci a osvětu spojenou s rizikovým chováním na internetu a souvisejícími fenomény. V posledních letech se projekt také věnuje pozitivnímu využívání IT ve vzdělávání a běžném životě.

Nabízí informace, výzkumy, pracovní materiály a mnoho dalšího k těmto tématům:

a) kyberšikana a sexting (různé formy vydírání, vyhrožování, poškozování obětí s pomocí informačních a komunikačních technologií), b) kybergrooming (komunikace s neznámými uživateli internetu vedoucí k osobní schůzce),	c) cyberstalking a stalking (nebezpečné pronásledování s použitím ICT), d) rizika sociálních sítí (zejména sítě Facebook), e) hoax, spam a fake news, f) online závislosti (netolismus, nomofobie), g) fenomén youtubering, h) zneužití osobních údajů v prostředí elektronických médií.

Projekt E-Bezpečí je realizován Centrem prevence rizikové virtuální komunikace Pedagogické fakulty Univerzity Palackého ve spolupráci s dalšími organizacemi.

www.e-bezpeci.cz

NAJDI 7 ROZDÍLŮ

STÁTNÍ VLAJKY

Jsou důležitými symboly států, které reprezentují – mají svoji symboliku, historii, příběhy. Jsou i nositeli tradic či inspirací... Pojďme se u některých zastavit a vyzkoušet své znalosti.

VÍŠ TO?

Dnes uváděná vlajka patří mezi hodně mladé (vznikla v r. 1981, kdy stát získal nezávislost) a patří mezi několik tvarově ne zcela typických – je protáhlejší a nižší než jiné. Nápoděnou rovněž může být skutečnost, že jde o vlajku státu, který je běžně označován za nejbohatší na světě.

Kaštanově červená symbolizuje ostré slunce, respektive často užívané přírodní barvivo. Do ní vstupuje devíti zuby barva bílá, umístěná do vlajky jako symbol státu, který není pirátský. (Podobně jako třeba Bahrajn, ten má ovšem odlišnou základní barvu a „pouze“ pět zubů.)

SPRÁVNÉ ODPOVĚDI Z BŘEZNA

Obrázek: Oproti hornímu obrázku na tom spodním – 1) paní ve dveřích nemá čepici 2) kluk ve dveřích má červenou čepici 3) na dveřích chybí nápis klubovna 4) pán otočený zády má modrý svetr 5) na diplomu na zdi chybí nápis diplom 6) na stole chybí několik věcí 7) vítající vedoucí má černé boty.

Odpověď na otázku u vlajky: Barvy naší státní vlajky nemají zvláštní symboliku.

Osmisměrka: Státní vlajka České republiky... je státním symbolem

A jaké odpovědi jsou správné tentokrát?

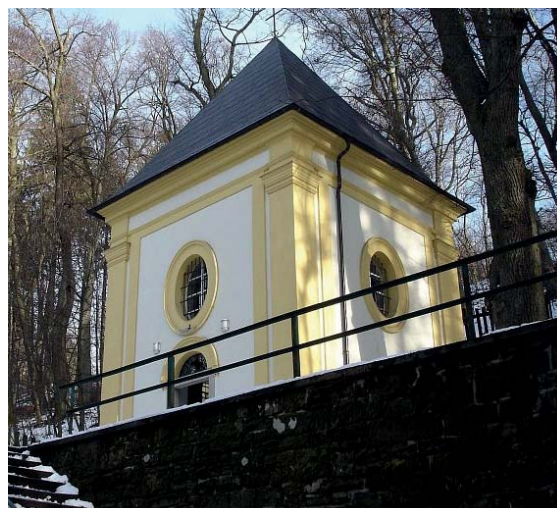
Napište správné odpovědi na mozaika@pionyr.cz a získejte dáreček z E-mošky! ☺

VODNÍ KAPLE NA HOSTÝNĚ

Nedaleko města Bystřice pod Hostýnem ve výšce 735 metrů nad mořem se nachází vrchol Hostýn. Na jeho západním svahu najdeme Vodní kapli, která byla postavena již roku 1620. A právě zde vyvěrá léčivý pramen. Podle pověsti vytryskl v roce 1241, kdy byl Hostýn obléhán Tatary. Poté, co načerpáte síly ze zázračného pramene, se můžete vydat na vrchol Hostýnu. Ti, co se nebojí výšek, si mohou užít pohled na okolí z rozhledny. Základní kámen rozhledny položil sám císař František Josef I. Pro ty, kteří zvolí, že zůstanou na pevné zemi, zde je barokní bazilika zasvěcená Panně Marii, která je významným poutním místem. Od baziliky vás zpět dovede

křížová cesta, která je dílem slovenského architekta Dušana Jurkoviče. Není to jediná křížová cesta, kterou můžete projít. Stará křížová cesta se zde nachází již od roku 1900 a jejími tvůrci jsou Otto Zeman a Jan Žurek. Žně zde čekají na keškaře, jelikož Hostýn a jeho okolí je přímo posázené keškami, které čekají, až je objevíte. A na své si přijdou i sběratelé turistických známek.

Bětko

PIONÝRSKÁ OSMISMĚRKA

Vyzkoušej si svůj důvtip a vylušti tajenku. Osmisměrku můžeš ostatně zkopírovat a rozmnožit i pro děti nebo zvětšit pro společné luštění...

ABSENCE
AUTOGEN
BELETRIE
BERANICE
DATLOVNÍK
HLÍNA
INSPEKCE
JAHŮDKA
KALHOTKY
KRAJKA
LENOCH
MAGIE
MUCHOMŮRKA
MUMIE
NOŽÍK
OBVAZ
PAPÍR
PŘÍKLAD
SRNKA
ŠATNA
ŠÍRÁK
TUBÍČKA

TAJENKA: 24. duben - den vzniku

VŠECHNO NEJLEPŠÍ

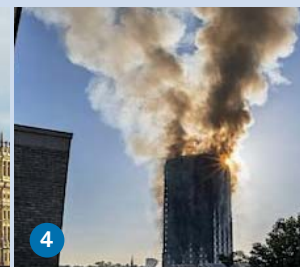
- 4. 4. slaví své 45. narozeniny **Renáta Karbanová** z PS STOPAŘI (Plzeňská KOP).
- 12. 4. slaví své 45. narozeniny **Milada Culková** z 5. PS S.T.O. JIŘÍHO WOLKERA (Jihomoravská KOP).
- 15. 4. oslaví své 55. narozeniny **Vladimíra Šindelářová** z 8. PS Příbram (Středočeská KOP).
- 26. 4. oslaví své 50. narozeniny **František Roháč** z PS Polabiny II. Pardubice (Pardubická KOP).

BLAHOPŘEJEME!

VÝROČÍ

- 1. 5.** Svátek práce (první oslavy v Čechách 1. 5. 1890)
- 1. 5. 1880** se narodil Herbert Masaryk, malíř, syn T. G. Masaryka.
- 2. 5.** Mezinárodní den ptačího zpěvu
- 2. 5. 1990** zrušilo Federální shromáždění ČSFR trest smrti.
- 3. 5.** Světový den svobody tisku
- 4. 5.** Den hasičů
- 5. 5.** Den boje za rovná práva handicapovaných
- 5. 5. 1945** vypuklo v Praze povstání proti nacistickým okupantům. (obr. 1)
- 8. 5.** Mezinárodní den Červeného kříže
- 8. 5. 1945** kapitulací německých vojsk skončila 2. světová válka v Evropě. (obr. 2)
- 9. 5.** Den Evropy
- 9. 5. 1420** vypálili husité Malou Stranu.
- 9. 5. 1945** vyšlo první číslo deníku Mladá fronta.
- 12. 5. 1820** se narodil malíř Josef Mánes.
- 13. 5. 1935** se narodil fotograf Jan Saudek.
- 13. 5. 1945** zahájilo Národní divadlo v Praze svou poválečnou činnost operou Prodaná nevěsta. (obr. 3)
- 15. 5.** Mezinárodní den rodiny

- 16. 5. 1850** byla založena spol. pro postavení Národního divadla.
- 18. 5.** Mezinárodní den muzeí
- 19. 5. 1945** vydal prezident Edvard Beneš dekret o národní správě majetku Němců, Maďarů, zrádců a kolaborantů.
- 21. 5.** Světový den kulturní rozmanitosti
- 22. 5.** Mezinárodní den biologické rozmanitosti
- 24. 5.** Evropský den národních parků
- 25. 5.** Den Afriky
- 25. 5.** Mezinárodní den ztracených dětí
- 26. 5. 1900** se narodil básník Vítězslav Nezval.
- 26. 5. 1995** při požáru hotelu Olympik v Praze 8 zahynulo šest osob a třicet šest jich bylo zraněno. (obr. 4)
- 27. 5. 1920** byl T. G. Masaryk podruhé zvolen prezidentem ČSR.
- 29. 5.** Mezinárodní den ochránců míru
- 31. 5.** Světový den bez tabáku
- 31. 5.** Den otvírání studánek
- 31. 5. 1950** začal zinscenovaný proces s političkou Miladou Horákovou a s dalšími dvanácti osobami (skončil 8. 6. 1950). Čtyři z nich včetně Milady Horákové byli popraveni, zbylí odsouzeni k trestům od 15 let až po doživotí. (obr. 5)

NEJVĚTŠÍ ÚSPĚCH ČESKÉHO DODGEBALLU

Pokud přemýšlíte, proč hrát dodgeball, jedním z důvodů je i to, že můžete získat možnost účastnit se mezinárodních turnajů proti nejlepším hráčům z Evropy. Níže najdete důkaz toho, že když začnete trénovat, do pár let úroveň vlastního výkonu vůbec nepoznáte.

Česká reprezentace se ve dnech 29. 2. až 1. 3. 2020 zúčastnila Mistrovství střední Evropy (CEC) ve Švýcarsku. Na místo odjely tři české reprezentační týmy, po jednom v kategoriích muži, ženy a mix. Týmy odjížděly s pocitem, že všichni hráči za poslední rok udělali pokrok, proto jsme se těšili srovnání s ostatními. Jak jsme dopadli?

První den se hrály základní skupiny. V kategoriích muži a mix první dva týmy postupovaly do čtvrtfinále, v kategorii ženy přímo do semifinále. V neděli probíhala vyřazovací část.

DEN 1.

Muži hráli v základní skupině se Španělskem (výhra), Rakouskem 1 (prohra) a Chorvatskem 1 (výhra). Ve skupině skončili druhí a zajistili si postup do čtvrtfinále.

Ženy hrály proti Nizozemí (výhra) a Chorvatsku (výhra) a zajistily si postup do semifinále.

Mix hrál proti Španělsku (výhra), Chorvatsku (výhra) a Itálii (výhra), obsadil ve skupině suverénně první místo.

DEN 2.

Muži nastoupili do čtvrtfinále proti Švýcarsku 2 a po vyrovnaném a nervy drásajícím zápase slavili postup do semifinále po výsledku 14:12. V kategorii mix naše reprezentace nastoupila také proti Švýcarsku 2 a vyhrála jasným způsobem 19:5. Všechny tři reprezentační týmy tedy postoupily do semifinále, což se kromě nás povedlo pouze týmu Rakouska, které je dodgeballová velmoc a jsou to úřadující mistři Evropy ve všech kategoriích.

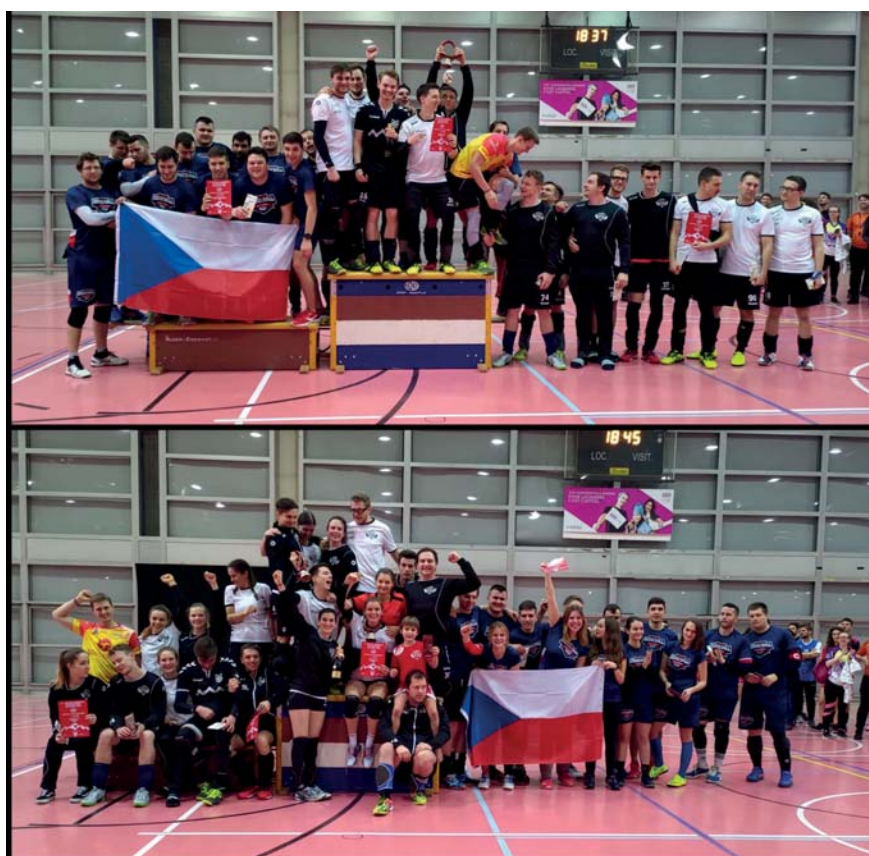
V semifinálovém zápase naši muži nastoupili proti Rakousku 1, zvítězili a oproti papírovým očekáváním se dostali do finále. V kategorii mix se česká reprezentace utkala s týmem Rakousko 1 a ženy nastoupily do semifinále proti Itálii. Oba tyto zápasy naše týmy bohužel prohrály a čekal je boj o třetí místo.

Ve finále muži celý zápas dotahovali, ale nakonec jej dotáhli až do dramatické koncovky. Průběh zápasu se jim ale zvrátit nepodařilo a po prohře 16:18 skončili na druhém místě. V kategorii mix česká reprezentace porazila Nizozemí a skončila na třetím místě. Ženy v zápase o třetí místo podlehly Rakousku 1 a skončily na čtvrtém místě.

Dodgeball v Česku funguje zhruba pět let a za tu dobu se rozrostla členská základna i počet úspěchů. Buďte u toho s námi. Jsme víc než jen tým. Jsme rodina!

Ondřej Šmída

Zúčastněte se jednoho z pionýrských dodgeballových turnajů, které proběhnou 7. a 14. listopadu 2020, a buďte při tom. O tom, jak hrát dodgeball a jak získat zvýhodněnou dodgeballovou sadu, se dočtete více na pionyr.cz/dodgeball.

PRAHA FOLKYTONK 2020

Kdo v sobotu 1. února 2020 sledoval Zprávičky na ČT Děčko, zaznamenal, že hned po hlavní informaci o vystoupení Velké Británie z EU následovaly dvě reportáže z pionýrských akcí. Ta první o Ledové Praze a ta druhá o dvoudenním republikovém finále hudební soutěže FolkYTonk. Soutěžící letos zastupovali celkem 37 míst z celé České republiky a ceny putují s vítězi na Moravu, do severních, jižních i západních Čech. Podrobnou výsledkovou listinu mohou případní zájemci najít na stránkách soutěže www.folkytonk.cz, za všechny úspěšné ale určitě musíme uvést brněnskou kapelu Vína, která zvítězila napříč všemi kategoriemi a získala tzv. Zlatou FolkoŽu.

Radek Zázvůrek, 96. PS Veselí Medvědi

KOPŘIVNICE VÝTVARNÝ SEDMIKVÍTEK

V neděli 9. 2. 2020 se uskutečnilo v klubovně PS Kopřivnice oblastní kolo Pionýrského Sedmikvítku v oblasti výtvarná činnost, kde se sešlo 138 prací od dětí z Frýdku-Místku, Okříšk a Kopřivnice a okolí.

Během dne byla klubovna otevřena a děti si mohly vyzkoušet něco si namalovat nebo vyrobit. Porota měla dost práce s vyhodnocením a autoři nejlepších prací postoupili do celostátního kola v Holešově.

Božena Klimecká, PS Kopřivnice

BEROUN JARNÍ PRAZDNINY NA HORÁCH

PS Beroun-Závodí, uspořádala pro děti o jarních prázdninách v termínu 8. 2. – 15. 2. 2020 zimní tábor v Bedřichově v Jizerských horách. Velké pochybnosti se sněhovými podmínkami se nenaplnily. Celý týden se lyžovalo. Když nás počasí donutilo zůstat na chatě, věnujeme se hrám a soutěžím ve čtyřech skupinách. Za úkol jsme měli například vymyslet valentýnskou povídku, pohádku. Soutěžili jsme v „Twisteru“, „Souboji slepých rytířů“, bodoval se i úklid na pokojích. Účastníci se shodli: „Bylo to krásné, užili jsme si, ale bylo toho málo.“

Květa Hrbáčková, PS Beroun-Závodí

OSTRAVA START ROKU U PS JEŠTĚR

Tradiční Pionýrský ples pro dospělé a Maškarní ples pro ty nejmenší. Těmito akcemi odstartovala rok 2020, ve kterém Pionýr slaví 30 let obnovené činnosti, Pionýrská skupina Ještěr z Ostravy-Svinova.

Po účasti na Pionýrském volejbalovém turnaji se členové Ještěra vrhli na přípravu tradičního plesu, který pořádáme přes dvě desítky let. Návštěvníkům plesu 25. 1. k tanci a poslechu zahrála ostravská skupina Paradox.

S dětmi a jejich rodiči jsme se sešli 22. února na tradičním Maškarním plesu. Pro malé účastníky byl připraven zábavný program plný tanců a soutěží, který přivezli Klauni z Balónkova.

Dalšími akcemi v prvním pololetí roku 2020 budou tři víkendy pro děti, které pionýři mohou pořádát díky projektu Jdem zpátky do lesů... podpořenému z grantového programu PEPKO.

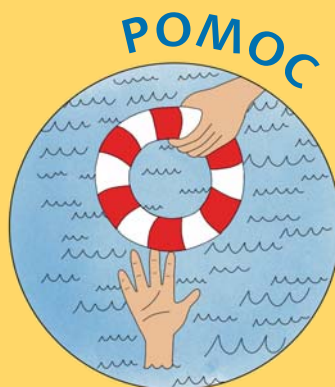
Poděkovat musíme také všem, kteří hlasovali pro projekt PS Ještěr v již 7. kole programu Vy rozhodujete, my pomáháme společnosti Tesco. Celoroční činnost PS Ještěr pravidelně finančně podporuje Statutární město Ostrava a Městský obvod Ostrava-Svinov.

Aleš Ovesný, PS Ještěr

BUĎ IDEÁLNÍ!

HRA PRO VÁS I DĚTI Z VAŠICH ODDÍLŮ

Zapojte se do hry, díky které můžete překonat 210 výzev a prožít spoustu nových zážitků. Úkoly můžete plnit samostatně doma nebo děti třeba s rodiči a sourozenci. A až současná omezení poleví, čekají vás další i venku a v klubovně.

O CO JDE?

Za každým Ideálem Pionýra se skrývá 30 úkolů (slavíme přece 30. výročí obnovení samostatné činnosti Pionýra). Pokud splníte všechny, můžete si poskládat hezkou sbírku placek.

První se do hry musí přihlásit vedoucí oddílu/PS/ družiny, aby vytvořil skupinu, pod kterou budou účastníci úkoly plnit. Nejaktivnější skupinu samozřejmě oceníme taky.

Více informací o úloze vedoucího ve hře najdete na straně II v části pro vedoucí.